

Цветанка Аврамова

ОНОМАСИОЛОГИЧЕН КАТАЛОГ НА СЕМАНТИЧНИТЕ ПАРАЛЕЛИ В
СИНХРОНИЯ

ЧЕШКИ – БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

ТЕМАТИЧНА ГРУПА “СЪДОВЕ”

2.1. метонимия: ‘съд като артефакт’ – ‘съдържание на артефакта.’

1.1. bečka – каца

2.1. ‘съдържанието на артефакта’ 2.1. +

1.2. kád’ – каца

2.1. ‘съдържанието на артефакта’ 2.1. +

2. čajník – чайник

2.1. ‘съдържанието на артефакта’ 2.1. +

3. číše – чаша (за вино)

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

4. číška – чашка

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

5. džbánek – канче

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

6. flaška – шише

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

7.1. hrnec – гърне

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

7.2. hrnec – тенджера

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

8.1. hrneček / hrníček – гърненце

2.1. ‘съдържанието на артефакта’ 2.1. +

8.2. hrneček / hrníček – тенджерка

2.1. ‘съдържанието на артефакта’ 2.1. +

8.3. hrneček / hrníček – чаша (за топли напитки)

2.1. ‘съдържанието на артефакта’ 2.1. +

8.4. hrneček / hrníček – канче

2.1. ‘съдържанието на артефакта’ 2.1. +

9.1. hrnek – гърне

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

9.2. hrnek – тенджера

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

9.3. hrnek – чаша (за топли напитки)

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

9.4. hrnek – канче

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

10. kalich – чаша (за вино)

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

11.1. kbel – кофа

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

11.2. kbel – ведро

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

12.1. konev – кана

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

12.2. konvice – кана

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

13. konvička – каничка

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

14. koryto – корито

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

15. kotel – котел

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

16. láhev – бутилка

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

17.1. mísa – паница

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

17.2. mísa – купа

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

18.1. miska – чинийка

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

18.2. miska – купичка

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

18.3. miska – паничка

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

19. pùllitr – халба

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

20.1. sklenice – (стъклена) чаша

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

20.2. sklenice – буркан

2.1. ‘съдържание на артефакта’ 2.1. +

21.1. sklenka / sklínka – (стъклена) чаша

2.1. 'съдържание на артефакта' 2.1. +

21.2. sklenička – (стъклена) чаша

2.1. 'съдържание на артефакта' 2.1. +

22.1. sud – бѣчва

2.1. 'съдържание на артефакта' 2.1. +

22.2. sud – буре

2.1. 'съдържание на артефакта' 2.1. +

23. talíř – чиния

2.1. 'съдържание на артефакта' 2.1. +

24.1. vědro – ведро

2.1. 'съдържание на артефакта' 2.1. +

24.2. vědro – кофа

2.1. 'съдържание на артефакта' 2.1. +

2.2. метонимия: 'съд като артефакт' – 'артефактът като мярка за вещество'.

1.1. číše – чаша (за вино)

2.2. 'артефактът като мярка за вещество' 2.2. +

1.2. pohár – чаша (за вино)

2.2. 'артефактът като мярка за вещество' 2.2. +

2. díže / díř – ношви

2.2. 'артефактът като мярка за вещество' 2.2. +

3.1. hrneček / hrníček – чаша (за топли напитки)

2.2. 'артефактът като мярка за вещество' 2.2. +

3.2. hrneček / hrníček – канче

2.2. 'артефактът като мярка за вещество' 2.2. +

4.1. kbel – кофа

2.2. 'артефактът като мярка за вещество' 2.2. +

4.2. kbel – ведро

2.2. 'артефактът като мярка за вещество' 2.2. +

5. láhev – бутилка

2.2. 'артефактът като мярка за вещество' 2.2. +

6. lžíce – лъжица

2.2. 'артефактът като мярка за вещество' 2.2. +

7. lžička – лъжичка

2.2. 'артефактът като мярка за вещество' 2.2. +

8.1. sud – бѣчва

2.2. 'артефактът като мярка за вещество' 2.2. +

8.2. sud – буре

2.2. 'артефактът като мярка за вещество' 2.2. +

9. talíř – чиния

2.2. ‘артефактът като мярка за вещество’ 2.2. +

10.1. vědro – ведро

2.2. ‘артефактът като мярка за вещество’ 2.2. +

10.2. vědro – кофа

2.2. ‘артефактът като мярка за вещество’ 2.2. +

2.3. метонимия: ‘съд като артефакт’ – ‘действие, обозначено по артефакта.

Отсъствие на паралели.

2.3.1. ‘съд като артефакт’ – метонимия: ‘ситуация / част от ситуация, обозначена по съда’

Отсъствие на паралели.

3. ‘съд като артефакт’ – номинативна метафора: ‘предмет / част на предмет, подобен / подобна по свойство (външно или функционално) на артефакта’

1. číška – чашка

3. ‘част на естествен предмет, по форма подобен на чашка’ 3. +

číška květiny, dubi *чашка на цвете, на дъб*

2. hrnec – гърне

3.1. ‘артефакт, по форма подобен на гърне’ 3.1. +

kondenzační hrnec *кондензаторно гърне*

3.2. ‘артефакт, по форма подобен на гърне’ 3.2. +

poční hrnec *нощно гърне*

3.3. ‘артефакт, по форма подобен на гърне’ 3.3. +

hrnec vřfukový *ауспухово гърне*

3.1. koryto – корито

3. ‘вдлъбнатина в земята за река, по форма подобна на корито’ 3. +

říční koryto *речно корито*

3.2. žlab – корито

3. ‘вдлъбнатина в земята за река, по форма подобна на корито’ 3. +

říční žlab *речно корито*

4. kotel – котел

3. ‘артефакт, по форма подобен на котел’ 3. +

parní kotel *парен котел*

5. láhev – бутилка

3.1. ‘съд за газ, по форма подобен на бутилка’ 3.1. +

kyslíková láhev *газова бутилка*

6. lžíce – лъжица

3. ‘артефакт, по функция подобен на лъжица’ 3. +
lžíce bagru, slévačská lžíce лъжица на багер, леярска лъжица

7. talíř – чиния

3. ‘небесно тяло, по форма подобно на чиния’ 3. +
létající talíř летяща чиния

8. zátka – тапа

- 3.1. ‘устройство, по функция и форма подобно на тапа’ 3.1. +
kanalizační zátka, zátka radiátoru канализационна тапа, тапа на радиатор
3.2. ‘епидермална тапа от ушна кал’ 3.2. +
mazová zátka

4. ‘съд като артефакт’ – образна метафора: ‘човек / предмет, характеризиран по свойство, приписвано на артефакта’.

1. bečka – каца

4. ‘дебел човек’ 4. +

2.1. sud – бѣчва

- 4.1. ‘дебел човек’ 4.1. +

2.2. sud – буре

- 4.1. ‘дебел човек’ 4.1. +
4.2. ‘огнище на напрежение’ 4.2. +
sud střelného prachu буре барут

ОНОМАСИОЛОГИЧЕН КАТАЛОГ НА СЕМАНТИЧНИТЕ ПАРАЛЕЛИ В
СИНХРОНИЯ
ЧЕШКИ – БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

ТЕМАТИЧНА ГРУПА “ОРЪДИЯ”

2. ‘оръдие като артефакт’ – образна метафора: ‘човек / предмет, охарактеризиран по определено свойство, приписвано на артефакта’.

1. bič – бич

2. ‘явление, по функция подобно на бич’ 2 +
bič satiry бичът на сатирата

2. bomba – бомба

- 2.1. ‘внезапно, неочаквано събитие’ 2.1. +

3. knuta – камшик

2. ‘явление, което предизвиква лош резултат’ 2. +

4. klíč – ключ

- 2.1. ‘предмет, който служи за разбирането
на друг предмет или решаването на някакъв проблем’ 2.1. +

klíč ke cvičením

ключ на задача

2.2. ‘средство за познание, за постигане на нещо’ 2.2. +

klíč k úspěchu

ключ към успеха

5. kompas – компас

2. ‘човек / предмет, определящ посока, разбирана като цел’ 2 +

kompas na cestě k demokracii

компас по пътя към демокрацията

6. mříž / mříže – мрежа

2. ‘явление, по функция подобно на артефакта’ 2 +

mříže předsudků

мрежа от предразсъдъци

7. nit – нишка

2. ‘явление, по функция подобно на конец / нишка’ 2 +

nit rozhovoru, červená nit (děje)

нишка на разговор, червената нишка на действието

8. nitka – нишка

2. ‘явление, по функция подобно на конче / нишка’ 2 +

nitky spiknutí, červená nitka (děje)

нишки на заговор, червената нишка на действието

9. nůžky – ножица

2.1. ‘несъответствие между две неща’ 2.1. +

cenové nůžky

ножица между приходи и разходи

2.2. ‘скок с последователно изхвърляне’ 2.2. +

на краката, подобно на отваряне и затваряне на ножица’

задна ножица

10. pytel – чувал

2. ‘дреха във форма на чувал’ 2. ‘безформена дреха’

11. síť – мрежа

2. ‘явление, по функция подобно на мрежа’ 2 +

síť intrik

мрежа от интриги

12.1. špalek – пън

2. ‘глупав човек’ 2. +

12.2. špalek – дръвник

2. ‘глупав човек’ 2. +

13. terč – мишена

2. ‘човек / предмет, по функции подобен на мишена’ 2 +

3. номинативна метафора: ‘част на предмет / предмет, подобна / подобен по свойство / външно или функционално / на артефакта’.

1. bičik – камшиче

3. ‘част от тялото на животно,’ 3. +

подобна по форма и функция на камшиче’

2. hadr – парцал

3.1. обикн. мн. ‘дреха, подобна на парцал’ 3.1. +

3.2. 'плат с лошо качество, подобен на парцал' 3.1. +

3. hřeben – гребен

3.1. '(част от) артефакт, по форма подобна на гребен' 3.1. +

hřeben střechy *гребен на покрив*

3.2. 'част от главата на птица, по форма 3.2. +

подобна на гребен'

kohoutí hřeben *гребен на петел*

3.3. 'част от планина, по положение подобна на гребен' 3.3. +

horský hřeben *гребен на планина*

3.4. 'част от морска вълна, по форма подобна на гребен' 3.4. +

hřeben mořských vln *гребен на вълна*

4. hřebínek – гребенче

3.1. 'част от главата на птица, по форма подобна на гребенче' 3.2. +

kohoutí hřebínek *петльово гребенче*

3.2. 'част от вълна, по форма подобна на гребенче' 3.3. +

hřebínky zčeřených vln *гребенче на вълна*

5. jehla – игла

3.1. 'артефакт, по форма подобен на игла' 3.1. +

gramofonová jehla *грамофонна игла*

chirurgická jehla *хирургическа игла*

jehla injekční stříkačky *инжекционна игла*

6. jehlička – игличка

3.1. 'естествен предмет, по форма и функция подобен на игличка' 3.1. +

ledové jehličky, jehličky stromu *ледени иглички, иглички на елха*

7. kladivo – чук

3.1. 'част от машина, по функция подобна на чук' 3.1. +

3.2. 'спортен уред, по функция подобен на чук' 3.2. +

8. kladívko – чукче

3.1. 'част от ухото, по функция подобна на чукче' 3.1. +

3.2. 'част от музикален инструмент, по функция подобна на чукче' 3.2. +

9. klíč – ключ

3.1. 'артефакт, по функция подобен на ключ' 3.1. +

šroubový (francouzský) klíč *френски ключ*

3.2. 'знак в началото на нотната стълбица, 3.2. +

определящ значението на нотите'

houslový klíč *ключ сол*

10. kolečko – колелце

3.1. 'артефакт, по форма подобен на колелце' 3.1. +

kolečko salámu *колелце салам*

11.1. koš – кош

3.1. 'артефакт, по форма подобен на кош' 3.1. +

3. 'артефакт, по форма подобен на дъска' 3. +
žehlicí prkno *дъска за гладене*

20. pytel – чувал

3. 'предмет, подобен на чувал' 3. +
spací pytel *спален чувал*

21. pytlík – торбичка

3.1. мн. 'област под очите, по форма подобна на торбичка' 3. +
pytlíky pod očima *торбички под очите*

3.3. мн. 'част от лицето, по форма подобна на торбичка' 3.2. +
pytlíky pod bradou *торбички под брадата*

22. síť – мрежа

3.1. 'артефакт, по форма подобен на мрежа' 3.1. +
sít' na motýly *мрежа за пеперуди*

3.2. 'система от пътища, железопътни канали и др., по форма подобна на мрежа' 3.2. +
dopravní síť, železniční síť, kanalizační síť, транспортна мрежа, железопътна водovodní síť, elektrovodná síť *мрежа, водопроводна мрежа, електрическа мрежа, канализационна мрежа*

3.3. 'система от еднородни учреждения, заведения, по форма подобна на мрежа' 3.3. +
sít' škol, obchodní, distribuční síť *училищна мрежа, търговска мрежа, дистрибуторска мрежа*

3.4. 'система от еднородни елементи, по форма подобна на мрежа' 3.4. +
sít' nervů, síť kořenů *мрежа от нерви, мрежа от корени*

23. síťka – мрежичка

3.1. 'артефакт, по форма подобен на мрежичка' 3.1. +
sít'ka na vlasy *мрежичка за коса*

24.1. šňůra – шнур

3. 'част от жица, по форма подобна на шнур' 3. +

24.2. šňůra – връв

3. 'част от орган, по форма подобен на артефакта' 3. +
pípeční šňůra *пънна връв*

25. tlačítko – бутон

3.1. 'артефакт, по функция подобен на бутон' 3.1. +
tlačítko zvonku *бутон на звънец*

26. zapalovač – запалка

3.1. 'част от снаряд, която предизвиква експлозия' 3.1. +

4.1. метонимия: 'артефактът като мярка за вещество'.

1.1. koš – кош

4.1. 'артефактът като мярка за вещество' 4.1. +

1.2. koš – кошница

4.1. 'артефактът като мярка за вещество' 4.1. +

2. *pytel* – чувал

4.1. ‘чувалът като мярка за вещество’ 4.1. +

4.2. метонимия: ‘място, обозначено по артефакта’.

Отсъствие на паралели.

4.3. метонимия: ‘част от артефакта, обозначена чрез цялото, или обратно’.

1. *kolo* – колело

4.3. ‘обозначаване на цялото по артефакта’ 4.3. +

jízdní kolo *колело* (= велосипед)

2. *prkno* – дъска

4.3. ‘предмет, назован чрез част’ 4.3. +

rysovací prkno *чертожна дъска*

4.4. метонимия: ‘действие, обозначено чрез артефакта’.

1. *koš* – кош

4.4. ‘отбелязване на точка (точки) чрез вкарване на топката в коша при игра на баскетбол’ 4.4. +

vstřelit míč do koše *вкарвам кош*

4.5. метонимия: ‘състояние / свойство на артефакта’.

Отсъствие на паралели.

4.6. метонимия: ‘съдържание на артефакта’.

1.1. *koš* – кош

4.6. ‘съдържание на артефакта’ 4.6. +

1.2. *koš* – кошница

4.6. ‘съдържание на артефакта’ 4.6. +

ОНОМАСИОЛОГИЧЕН КАТАЛОГ НА СЕМАНТИЧНИТЕ ПАРАЛЕЛИ В СИНХРОНИЯ

ЧЕШКИ – БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

ТЕМАТИЧНА ГРУПА “МЕБЕЛИ”

2. ‘мебел като артефакт’ – номинативна метафора: ‘част на предмет / предмет, подобна / подобен по свойство (външно или функционално) на артефакта’.

1. *lůžko* – легло

2. ‘място, където е разположена главичката на косъм’ 2. +

vlasové lůžko

легло на косъм

2. polštář – възглавница

2.1. ‘предмет, по функция подобен на възглавница’ 2.1. +

vzduchový polštář *въздушна възглавница*

2.2. ‘воден пласт, служещ за намаляване на енергията от падаща вода’ 2.2. +

vodní polštář *водна възглавница*

3. polštářek – възглавничка

2. ‘участък от организма, по функция подобен на възглавничка’ 2. +

polštářky tuku na bocích *мастни възглавнички*

6. stůl – маса

2. ‘артефакт, по форма подобен на маса’ 2. +

operační stůl *операционна маса*

В чеш.. по-широк референтен обем

3.1. ‘мебел като артефакт’ – метонимия: ‘място, обозначено по артефакта’.

1. bufet – бюфет

3.1. ‘помещение, обозначено чрез артефакта’ 3.1. +

3.2. ‘мебел като артефакт’ – метонимия: ‘част от артефакта, обозначена чрез цялото, или обратно’.

1. obraz – картина

3.2.1. ‘част от литературно произведение, по функция подобна на картина’ 3.2.1. +

3.2.2. ‘част от драма, по функция подобна на картина’ 3.2.2. +

2.1. podobizna – портрет

3.2. ‘част от литературно произведение, по функция подобна на портрет’ 3.2. +

2.2 portrét – портрет

3.2. ‘част от литературно произведение, по функция подобна на портрет’ 3.2. +

3. stůl – маса

3.2.1. ‘изкуствен предмет, обозначен чрез артефакта’ 3.2.1. +
= ‘сервираната на масата храна’

3.2.2. ‘естествен предмет, обозначен чрез артефакта’ 3.2.2. +
= ‘хората, седящи на масата’

3.3. ‘мебел като артефакт’ – метонимия: ‘дейност, обозначена чрез артефакта’.

1.1. křeslo – кресло

3.3. ‘висока длъжност’ 3.3. +

ministerské křeslo *министерско кресло*

1.2. křeslo – стол

3.3. ‘висока длъжност’ 3.3. +
poslanecké křeslo *депутатски стол*

2. stůl – маса

3.3. ‘хранене, обозначено чрез артефакта’ 3.3. +
švédský stůl *шведска маса*

3.4. ‘мебел като артефакт’ – метонимия: ‘съдържание на артефакта’.

1.1. bedna – сандък

3.4. ‘съдържание на артефакта’ 3.4. +

1.1. bedna – каса (дървена)

3.4. ‘съдържание на артефакта’ 3.4. +

4. ‘мебел като артефакт’ – образна метафора: ‘човек / предмет, охарактеризиран по свойство, приписвано на артефакта’.

1. koberec – килим

4. ‘предмет, по функция подобен на килим’ 4. +
koberec kvěťů *килим от цветя*

2. obraz – картина

4.1. ‘описание’ 4.1. +
obrazu z venkovského života *картини от селския живот*

4.2. ‘явление, по функция подобно на картина’ 4.3. +
krevní obraz, klinický obraz *кръвна картина, клинична картина*

4.3. ‘герой на художествена творба’ 4.4. +
literární obraz *художествен образ*

4.4. ‘историческа личност’ 4.5. +
historický obraz *исторически образ*

3.1. opona – завеса

4. ‘явление, по функция подобно на завеса’ 4. +
železná opona *желязна завеса*

3.2. záclona – завеса

4. ‘явление, по функция подобно на перде’ 4. +
odhrnout záclonu tajemství *да разбуля завесата на тайните*

ОНОМАСИОЛОГИЧЕН КАТАЛОГ НА СЕМАНТИЧНИТЕ ПАРАЛЕЛИ В СИНХРОНИЯ

ЧЕШКИ – БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

ТЕМАТИЧНА ГРУПА “ОБЛЕКЛО”

2. ‘облекло като артефакт’ – номинативна метафора: ‘част на предмет / предмет, подобна / подобен по свойство (външно или функционално) на артефакта’.

1.1. čeríčka – шапчица

2.1. част от естествен предмет, по форма 2.1. +
и положение подобна на шапчица'

pták s červenou čeríčkou *птица с червена шапчица*

1.2. klobouček – шапчица

2.1. 'част от естествен предмет, по форма 2.1. +
и положение подобна на шапка'

klobouček hříbku, žampionu

шапчица на гъба

2. helma – каска

2.1. 'устройство, предпазващо главата на човек' 2.1. +

kadeřnická, holičská helma *фризьорска каска*

3. kapsa – джоб

2.2. 'част от зъбния венец, по форма 2.2. +
и функция подобна на джоб'

2.3. 'част от артефакт, по форма подобна на джоб' 2.3. +

kapsa tašky, kabelky *джоб на чанта*

4. klobouk – шапка

2.1. 'част от естествен предмет, 2.1. +
по форма и положение подобна на шапка'

klobouk hříbku *шапка на гъба*

5. knoflík – копче

2. 'артефакт, по форма подобен на копче' 2. +

knoflík u rádia, knoflík zvonku *копче на звънец, на радио*

6. korzet – корсет

2. 'артефакт, по форма и функция подобен на корсет' 2. +

sádrový korzet *гипсов корсет*

7. kostým – костюм (дамски)

2. 'артефакт, по функция подобен на костюм' 2. +
= 'специализирано облекло'

divadelní kostým *театрален костюм*

8. kožich – кожух

2. 'част на тялото на животно, по функция подобна на кожух' 2. +

9. manžeta – маншет

2. 'част от устройство, по форма подобна на маншет' 2. +

10. pás – пояс

2. 'естествен предмет, по форма подобен на пояс' 2.3. +

pás lesů, podnební pás *горски пояс, климатичен пояс*

11. přilba / přilba – каска

2.1. 'устройство, предпазващо главата на човек' 2.1. +

kadeřnická přilba, přilba pro motocyklisty, pro hokejisty *фризьорска каска,*

каска за хокеисти, мотоциклетисти

12. závoj – воал

2. ‘петно във фотографско изображение’ 2. +

13. rukáv – ръкав

2.1. ‘коридор за качване в самолет’ 2.1. +

rukáv do letadla

14. vesta – жилетка

2. ‘артефакт, по функция подобен на жилетка’ 2. +

záchranná vesta, plovací vesta *спасителна, защитна жилетка,
плувна жилетка*

15. záhyb – гънка

2.1. ‘част от земната кора, по форма подобна на гънка’ 2.1. +

záhyb hor, řeky *гънки на планина, на река*

16. medailón – медальон

2.2. ‘ястие, по форма подобно на медальон’ 2.2. +

17. prsten – пръстен

2.1. ‘метален обръч върху предмет,
по форма подобен на пръстен’ 2.1. +

2.2. ‘естествен предмет, по форма
подобен на пръстен’ 2.2. +

prsten Měsíce *лунен пръстен*

3. ‘облекло като артефакт’ – образна метафора: ‘човек / предмет, охарактеризиран по свойство, приписвано на артефакта’.

1. rouška – воал

3.1. ‘предмет, охарактеризиран по свойство,
приписвано на артефакта’ = ‘тънък слой’ 3.1. +

rouška sni *под воала на съня*

2. klenot – бижу

3. ‘човек или предмет, охарактеризиран по свойство,
приписвано на артефакта’ 3. +

4.1.0. ‘облекло като артефакт’ – метонимия: ‘обозначаване на частта по цялото или цялото по частта му’.

Отсъствие на паралели.

4.1.1. ‘облекло като артефакт’ – метонимия: ‘човек като единица чрез артефакта’.

1. bareť - барета

4.1.1. ‘военнослужещи, обозначени чрез артефакта’ 4.1.1. +

červené barety, modré barety *сини барети, червени барети*

2. přilba / přilba – каска

4.1.1. ‘военнослужещи, обозначени чрез артефакта’ 4.1.1. +
modré přilby *сини каски*

4.2. ‘облекло като артефакт’ – метонимия: ‘действие, обозначено по артефакта’.

Отсъствие на паралели.

4.3. ‘облекло като артефакт’ – метонимия: ‘съдържанието на артефакта’.

Отсъствие на паралели.

4.4. ‘облекло като артефакт’ – метонимия: ‘част на човешкото тяло, назована по частта на дрехата, която я покрива’.

1. pás – пояс

4.4. ‘част на човешкото тяло, която се намира на мястото на пояса’ 4.4. +

ОНОМАСИОЛОГИЧЕН КАТАЛОГ НА СЕМАНТИЧНИТЕ ПАРАЛЕЛИ В СИНХРОНИЯ

ЧЕШКИ – БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

ТЕМАТИЧНА ГРУПА “РАСТЕНИЯ”

2.1. метонимия: ‘плод на растението’.

1. ananas – ананас

2.1. ‘плод на ананас’ 2.1. +

2. banán – банан

2.1. ‘плод на банан’ 2.1. +

3. bavlna – памук

2.1. ‘семе на памук’ 2.1. +

4. bez – бъз

2.1. ‘плод на бъз’ 2.1. +

5. borůvka – боровинка

2.1. ‘плод на боровинка’ 2.1. +

6.1 brambor – картоф

2.1. мн. ч. ‘грудки на картоф’ 2.1. +

6.2 brambora – картоф

2.1. мн. ч. ‘грудки на картоф’ 2.1. +

6.3 zemák (мор.) – картоф

2.1. мн. ч. ‘грудки на картоф’ 2.1. +

7. broskev – праскова

2.1. ‘плод на праскова’ 2.1. +

8.1 brusinka – червена боровинка

2.1. ‘плод на червена боровинка’ 2.1. +

8.2 brusnice – червена боровинка

2.1. ‘плод на червена боровинка’ 2.1. +

9. celer – целина

2.1. ‘грудка на целина’ 2.1. +

10. cibule – лук (кромид)

2.1. ‘глава лук’ 2.1. +

11. citrón, citron – лимон

2.1. ‘плод на лимон’ 2.1. +

12. česnek – чесън

2.1. ‘плод на чесън’ 2.1. +

13. čočka – леща

2.1. ‘плод на леща’ 2.1. +

14.1 fazole / fazol – фасул

2.1. ‘плод на фасул’ 2.1. +

14.2 bob – боб

2.1. мн. ‘плод на боб’ 2.1. +

15. fík – смокиня

2.1. ‘плод на смокиня’ 2.1. +

16. hrách – грах

2.1. ‘плод на грах’ 2.1. +

17. hruška – круша

2.1. ‘плод на круша’ 2.1. +

18. jablko ‘плод’ – ябълка

2.1. ‘плод на ябълка’ 2.1. +

19. jahoda ‘растение; плод’ – ягода

2.1. ‘плод на ягода’ 2.1. +

20. ječmen – ечемик

2.1. ‘зърно на ечемик’ 2.1. +

21. karusta – брюкселско зеле

2.1. 'плод на брюкселско зеле' 2.1. +

22. kaštan – кестен

2.1. 'плод на кестен' 2.1. +

23. kdoule – дюля

2.1. 'плод на дюля' 2.1. +

24. křen – хрян

2.1. 'корен на растението' 2.1. +

25.1. karfiol – карфиол

2.1. 'глава на карфиол' 2.1. +

25.2. květák – карфиол

2.1. 'глава на карфиол' 2.1. +

26. kukuřice – царевица

2.1. 'плод на царевица' 2.1. +

27.1. lilek – патладжан

2.1. 'плод на патладжан' 2.1. +

27.2. baklažán – патладжан

2.1. 'плод на патладжан' 2.1. +

27.3. patlažán – патладжан

2.1. 'плод на патладжан' 2.1. +

28. mandarinka, mandarínka – мандарина

2.1. 'плод на мандарина' 2.1. +

29. mandle – бадем

2.1. 'плод на бадем' 2.1. +

30. meruňka – кайсия

2.1. 'плод на кайсия' 2.1. +

31. mišpule – мушмула

2.1. 'плод на мушмула' 2.1. +

32. moruše – черница

2.1. 'плод на черница' 2.1. +

33.1. mrkev – морков

2.1. 'плод на морков' 2.1. +

33.2. karotka – морков

2.1. 'плод на морков' 2.1. +

34. okurka – краставица

2.1. 'плод на краставица' 2.1. +

35. oliva – маслина

2.1. ‘плод на маслина’ 2.1. +

36. ořech – орех

2.1. ‘плод на орех’ 2.1. +

37. oves – овес

2.1. ‘плод на овес’ 2.1. +

38.1. paprika – пипер

2.1. ‘плод на пипер’ 2.1. +

38.2. paprika – чушка

2.1. ‘плод на чушка’ 2.1. +

39. pohanka – елда

2.1. ‘плод на елда’ 2.1. +

40. proso – просо

2.1. ‘плод на просо’ 2.1. +

41. pšenice – пшеница

2.1. ‘зърно на пшеница’ 2.1. +

42.1. rajče – домат

2.1. ‘плод на домат’ 2.1. +

42.2. rajské jablko / rajské jablíčko – домат

2.1. ‘плод на домат’ 2.1. +

43.1. rybíz – френско грозде

2.1. ‘плод на френско грозде’ 2.1. +

43.2. rybíz – касис

2.1. ‘плод на касис’ 2.1. +

44. rýže – ориз

2.1. ‘зърно на ориз’ 2.1. +

45. ředkev – ряпа

2.1. ‘плод на ряпа’ 2.1. +

46. ředkvička – репичка

2.1. ‘плод на репичка’ 2.1. +

47. řepa – цвекло

2.1. ‘грудка от цвекло’ 2.1. +

48. šípek – шипка

2.1. ‘плод на шипка’ 2.1. +

49. švestka – слива

2.1. ‘плод на слива’ 2.1. +

50. trnka – трънка

2.1. ‘плод на трънка’ 2.1. +

51. třešně – череша

2.1. ‘плод на череша’ 2.1. +

52.1. tykev – тиква

2.1. ‘плод на тиква’ 2.1. +

52.2. dýně – тиква

2.1. ‘плод на тиква’ 2.1. +

53. tykev řížmová – тиквичка

2.1. ‘плод на тиквичка’ 2.1. +

54. višně – вишна

2.1. ‘плод на вишна’ 2.1. +

55. vodnice – крѣмно цвекло

2.1. ‘грудка на крѣмно цвекло’ 2.1. +

56. zelí – зеле

2.1. ‘глава на зеле’ 2.1. +

2.2. метонимия: артефакт от растението: ‘ястие от растението’.

1.bez – бѣз

2.2. ‘напитка от бѣз’ 2.2. +

2.1. brambor – картоф

2.2. мн. ч. ‘ястие от картофи’ 2.2. мн. ч. +

2.2. brambora – картоф

2.2. мн. ч. ‘ястие от картофи’

3. čočka – леща

2.2. ‘ястие от леща’ 2.2. +

4.1. fazole / fazol – фасул

2.2. ‘ястие от фасул’ 2.2. +

4.2. bob – боб

2.2. ‘ястие от боб’ 2.2. +

5. heřmánek – лайка

2.2. ‘чай от лайка’ 2.2. +

6. hrách - грах

2.2. ‘ястие от грах’ 2.2. +

7.1. karfiol – карфиол

2.2. ‘ястие от карфиол’ 2.2. +

7.2. květák – карфиол

2.2. ‘ястие от карфиол’ 2.2. +

8. kukuřice – царевица

2.2. ‘ястие от растението’ = ‘пуканки’ 2.2. ‘царевицата като ястие’

9. máta – мента

2.2. ‘напитка от мента’ 2.2. +

10.1. mrkev – морков

2.2. ‘ястие от моркови’ 2.2. мн. +

10.2. karotka – морков

2.2. ‘ястие от моркови’ 2.2. мн. +

11. paprika – чушка

2.2. ‘ястие от чушки’ 2.2. мн. +

12. pomeranč ‘плод на портокал’ – портокал

2.2. ‘напитка от портокал’ 2.2. +

13. pór – праз лук

2.2. ‘ястие от праз лук’ 2.2. +

14.1. rajče – домати

2.2. мн. **rajčata** ‘ястие от домати’ 2.2. мн. +

14.2. rajské jablko / rajské jablíčko – домати

2.2. мн. ‘ястие от домати’ 2.2. +

15. rýže – ориз

2.2. ‘ястие от ориз’ 2.2. +

16. ředkvička – репичка

2.2. ‘ястие от репички’ 2.2. мн. +

17. řera – цвекло

2.2. ‘ястие от цвекло’ 2.2. +

18. špenát – спанак

2.2. ‘ястие от спанак’ 2.2. +

19. zelí – зеле

2.2. ‘ястие от зеле’ 2.2. +

2.3. метонимия: артефакт от растението: ‘семето / растението като подправка’.

1. anýz – анасон

2.3. ‘семето на анасона като подправка’ 2.3. +

2. celer – целина

2.3. ‘растението като подправка’ 2.3. +

3. cibule – лук (кромид)

2.3. ‘лукът като подправка’ 2.3. +

4. česnek – чесън

2.3. ‘чесънът като подправка’ 2.3. +

5. kmín – кимион

2.3. ‘семе на кимион като подправка’ 2.3. +

6. kopř – копър

2.3. ‘копърът като подправка’ 2.3. +

7. křen – хрян

2.3. ‘корен на растението, използван като подправка’ 2.3. +

8. máta – мента

2.3. ‘семе или листа от мента като подправка’ 2.3. +

9. paprika – пипер

2.3. ‘пиперът като подправка’ 2.3. +

10. pepř ‘плод’ – черен пипер

2.3. ‘черният пипер като подправка’ 2.3. +

11. pepřovník ‘растение’ – черен пипер

2.3. ‘черният пипер като подправка’ 2.3. +

12. pertžel – магданоз

2.3. ‘магданозът като подправка’ 2.3. +

13. ředkvička – репичка

2.3. ‘репичките като подправка’ 2.3. –

2.4. метонимия: артефакт от растението: ‘промишлен продукт от растението’.

1. bavlna – памук

2.4. ‘влакно, тъкан от памук като промишлен продукт’ 2.4. +

2.1. brambor – картоф

2.4. ‘грудката на картофа като хранителен продукт’ 2.4. +

2.2. brambora – картоф

2.4. ‘грудката на картофа като хранителен продукт’ 2.4. +

3. dub – дъб

2.4. ‘дървесина на дъб като промишлен продукт’ 2.4. +

4. heřmánek – лайка

2.4. ‘отвара от лайка като лекарство’ 2.4. +

5. kmín – кимион

2.4. ‘семето на кимиона като лекарство’ 2.4. +

6.1. kopř – коноп

2.4. ‘влакно, тъкан от коноп като промишлен продукт’ 2.4. +

6.2. kopř – коноп

2.4. ‘влакно, тъкан от коноп като промишлен продукт’ 2.4. +

7. len – лен

2.4. ‘текстилен продукт от лен’ 2.4. +

8. ořech – орех

2.4. ‘дървесината на ореха като промишлен продукт’ 2.4. +

9. tabák – тютюн

2.4. ‘листата на тютюна като промишлен продукт’ 2.4. +

2.5. метонимия: артефакт от растението: ‘храна за животни от растението’.

1. kukuřice – царевица

2.5. ‘царевицата като храна за животни’ 2.5. +

2. mrkev – морков

2.5. ‘храна за животни от моркови’ 2.5. +

3. oves – овес

2.5. ‘овесът като храна на животни’ 2.5. +

4. proso – просо

2.5. ‘храна за животни’ 2.5. +

5. pšenice – пшеница

2.5. ‘храна за животни’ 2.5. +

6. řepa – цвекло

2.5. ‘храна за животни от цвекло’ 2.5. +

7.1. vojtěška – люцерна

2.5. ‘люцерната като храна за животни’ 2.5. +

7.2. tolice – люцерна

2.5. ‘люцерната като храна за животни’ 2.5. +

7.3. lucina / lucinka – люцерна

2.5. ‘люцерната като храна за животни’ 2.5. +

7.4. lucerka – люцерна

2.5. ‘люцерната като храна за животни’ 2.5. +

8. vodnice – крмно цвекло

2.5. ‘храна за животни от крмно цвекло’ 2.5. +

2.6. метонимия: ‘място, заето с растението’.

1.1. brambor – картоф

2.6. мн. ч. ‘място, заето с картофи’ 2.6. +

1.2. brambora – картоф

2.6. мн. ч. ‘място, заето с картофи’ 2.6. +

3. образна метафора: ‘човек / предмет, охарактеризиран по свойство, приписвано на растението’.

1. vavřín – лавър

3. мн.ч. ‘клони от лавър като символ на победа и слава’ 3. мн. ч. +

4. номинативна метафора ‘част от предмет / предмет, подобна / подобен по свойство (външно или функционално) на растението’.

1. čočka – леща

4.1. ‘част от окото, по форма подобна на плода на лещата’ 4.1. +

oční čočka *леща на око*

4.2. ‘оптическо тяло, по форма подобно на плода на лещата’ 4.2. +

kontaktní čočky, čočka dalekohledu *контактни лещи, лещи на далекоглед*

2.1. hruška – круша

4. ‘артефакт, по форма подобен на круша’ 4. +

boxerská hruška *боксова круша*

2.2. hruška – крушка

4. ‘артефакт, по форма подобен на круша’ 4. +

hruška žárovky *електрическа крушка*

3. růže – роза

4. ‘артефакт, по форма подобен на роза’ 4. +

větrná růže *роза на ветровете*

ОНОМАСИОЛОГИЧЕН КАТАЛОГ НА СЕМАНТИЧНИТЕ ПАРАЛЕЛИ В СИНХРОНИЯ

ЧЕШКИ – БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

ТЕМАТИЧНА ГРУПА “ЖИВОТНИ”

2. образна метафора: ‘човек / предмет, охарактеризиран по свойство, приписвано на животното’.

1. beřánek – (мъжко) агне

2. ‘кротък, търпелив човек’ 2. +

2. vřouček – бръмбарче

2. ‘ласкаво обръщение към дете’ 2. +

3.1. cizopasník – паразит

2. ‘човек, който живее от чужд труд’ 2. +

3.2. parazit – паразит

2. ‘човек, който живее от чужд труд’ 2. +

4. červ – червей

2.1. ‘нищожен човек’ 2.1. +

2.2. ‘мъчително чувство, лоша мисъл’ 2.2. +

červ rochybnosti, závistí червей на съмнението, на завистта

5. žena – кучка

2. ‘зла жена’ 2. +

6. had – змия

2.1. ‘коварен и зъл човек’ 2.1. +

7. herka – кранта

2.1. ‘стара жена’ 2.1. ‘кльоцава и грозна жена’

8. holoubě – гълъбче

2. ласкаво обръщение към любим човек 2. +

9. holubice – гълъбица

2. ‘ласкаво обръщение към любима жена’ 2. +

10. husa – гъска

2. ‘глупава жена’ 2. +

11. hyena – хиена

2. ‘хищен човек’ 2. +

12. chameleón / chameleon – хамелеон

2. ‘човек, който бързо променя възгледите си в зависимост от обстановката’ 2. +

13. jehně – агне

2.1. ‘кротък и послушен човек’ 2.1. +

14. jestřáb – ястреб

2. ‘хищен, безпощаден човек’ 2. +

15. kačena – патица

2.2. ‘глупава жена’ 2.2. +

16.1. kachna – патица

2.2. ‘глупава жена’ 2.2. ‘глупава и доверчива жена’

16.2. kachna – патка

2.2. ‘глупава жена’ 2.2. ‘глупава и доверчива жена’

17. kobyła – кобила

2. ‘едра и груба жена’ 2. +

18. koza – коза

2.1. ‘обща негативна характеристика за жена’ 2.1. +

19. kozel – козел

2. ‘похотлив мъж’ 2. +

20. kráva – крава

2. ‘обща негативна характеристика за жена’ 2. +

21.1. čuně – шопар

2.1. ‘мръсен човек’ 2.1. +

21.2. čuník – шопар

2.1. ‘мръсен човек’ 2.1. +

22. krůta – пуйка

2. ‘глупава и надута жена’ 2. +

23. kuře – пиле

2. ‘гальовно обръщение към дете’ 2. +

24. lev – лъв

2.1. ‘човек, който изпъква в обществото,
привлича вниманието върху себе си’ 2.1. +

lev salónu, parket

светски лъв

25. liška – лисица

2. ‘хитър и лукав човек’ 2. +

26. lvíce – лъвица

2. ‘жена, която изпъква в обществото,
привлича вниманието върху себе си’ 2. +

lvíce salónu

светска лъвица

27. medvěď – мечка

2. ‘тромав човек’ 2. +

28. opíce – маймуна

2.1. ‘грозен човек’ 2.1. +

2.2. ‘човек, който подражава безсмислено на другите’ 2.2. +

2.3. ‘обща негативна характеристика за човек’ 2.3. ‘обща негативна характеристика за жена’

2.4. ‘човек, който с поведението си разсмива околните’ 2.4. +

29. opičák – (мъжка) маймуна

2.1. ‘грозен мъж’ 2.1. ‘грозен човек’

2.2. ‘мъж, който подражава безсмислено на другите’ 2.2. ‘човек, който подражава безсмислено на другите’

2.3. ‘обща негативна характеристика за мъж’ 2.3. +

30. osel – магаре

2. ‘глупав човек’ 2. ‘глупав и упорит човек’

31. ovce – овца

2.1. ‘покорен и безотговорен човек’ 2.1. +

32. papoušek – папагал

2. ‘човек, който повтаря чужди мисли, думи’ 2. +

33.1. pes – куче

2.1. ‘зъл човек’ 2.1. +

2.2. ‘предан човек’ 2.2. +

33.2. pes – пес

2.1. ‘зъл човек’ 2.1. +

34.1. prase – свиня

2.1. ‘мръсен човек’ 2.1. +

2.2. ‘глъст човек’ 2.2. +

2.3. ‘непорядъчен и низък човек’ 2.3. +

2.4. обща негативна характеристика за човек 2.4. +

34.2. prase – прасе

2.1. ‘мръсен човек’ 2.1. +

2.2. ‘глъст човек’ 2.2. +

2.3. ‘непорядъчен и низък човек’ 2.3. +

2.4. обща негативна характеристика за човек 2.4. +

35. slavík – славей

2. ‘човек, който има хубав глас’ 2. +

36. slon – слон

2. ‘тромав човек’ 2. +

37. sokol – сокол

2. ‘смел и красив човек’ 2. +

38. sova – сова

2. ‘човек, който е склонен да работи вечер и нощем’ 2. +

39. straka – сврака

2. ‘бъбрив човек’ 2. +

40. svině – свиня ‘самката на мъжката свиня’

2. ‘мръсен човек’ 2. +

41. tele – теле

2. ‘глупав и недосялан човек’ 2. ‘глупав и доверчив човек’

42. trubec – търтей

2.1. ‘човек, който живее от чужд труд’ 2.1. +

2.2. 'мързелив човек' 2.2. +

43. tuleň – тюлен

2. 'опитен моряк' 2. 'подводничар'

mořský tuleň

44.1. verř – шопар

2.1. 'тлъст човек' 2.1. +

2.2. 'мръсен човек' 2.2. +

44.2. verř – свиня

2.1. 'тлъст човек' 2.1. +

2.2. 'мръсен човек' 2.2. +

44.3. verř – прасе

2.1. 'тлъст човек' 2.1. +

2.2. 'мръсен човек' 2.2. +

45. veverka – катерица

2. 'подвижен, пъргав човек' 2. +

46. vlk – вълк

2.1. 'хищен човек' 2.1. +

2.2. 'човек, който експлоатира' 2.2. +

2.3. 'жесток, безскрупулен човек' 2.3. +

2.4. 'опитен, обигран човек' 2.4. 'храбър, опитен човек'

морски вълк

47. vůl – вол

2.1. 'глулав човек' 2.1. +

2.2. зват. volé 'обръщение' 2.2. 'работлив човек, който безропотно изпълнява
= 'пич, копеле, майна' тежка работа'

48. zajíc – заек

2. 'страхлив човек' 2. +

49. žralok – акула

2.1. 'човек, който експлоатира' 2.1. +

2.2. 'хищен човек' 2.2. +

3. номинативна метафора: 'част на предмет / предмет, подобен / подобна по свойство (външно или функционално) на животното'.

1. housenka – гъсеница

3. 'метална верига на колелата в трактор, 3. +

танк и др., която прилича на гъсеница'

гъсеница на танк, трактор, кран

2. kohoutek – петле

3. 'спусък на пушка, по форма подобен на петле' 3. +

3.1. koník – конче

3. ‘(част от) артефакт, по форма подобен на конче’ 3. +
= ‘конче на въртележка’

3.2. koníček – конче

3. ‘(част от) артефакт, по форма подобен на конче’ 3. +
= ‘конче на въртележка’

4. kůň – кон

3.1. ‘шахматна фигура, изобразяваща кон’ 3.1. +
3.2. ‘гимнастически уред, по форма подобен на кон’ 3.2. +

4.1. метонимия: артефакт от животното: ‘кожа от животното’.

1. králík – (питомен) заек

4.1. ‘кожа от животното’ 4.1. +

2. kuna lesní – златка

4.1. ‘кожа от златка’ 4.1. +

3. kuna skalní – белка

4.1. ‘кожа от белка’ 4.1. +

4. liška – лисица

4.1. ‘кожа от лисица’ 4.1. +

5. sobol – самур

4.1. ‘кожа от самур’ 4.1. +

6. vydra – видра

4.1. ‘кожа от видра’ 4.1. +

4.1.1. метонимия: артефакт от животното: ‘изделие от кожата / черупката на животното’.

Отсъствие на паралели.

4.2. метонимия: ‘месо от животното’.

1. humr – омар

4.2. ‘месо от омар’ 4.2. +

2. husa – гъска

4.2. ‘месо от гъска’ 4.2. +

3. jehně – агне

4.2. ‘месо от агне’ 4.2. +

4. jeřábek – лещарка
4.2. ‘месо от лещарка’ 4.2. +

5. kačena – патица
4.2. ‘месо от патица’ 4.2. +

6. kachna – патица
4.2. ‘месо от патица’ 4.2. +

7. koroptev – яребица
4.2. ‘месо от яребица’ 4.2. +

8. králík – (питомен) заек
4.2. ‘месо от заек’ 4.2. +

9. krůta – пуйка
4.2. ‘месо от пуйка’ 4.2. +

10. kuře – пиле
4.2. ‘месо от пиле’ 4.2. +

11. prase – прасе
4.2. ‘месо от прасе’ 4.2. +

12. pstruh – пъстърва
4.2. ‘месо от пъстърва’ 4.2. +

13. ryba – риба
4.2. ‘месо от риба’ 4.2. +

14. sardel – сардела
4.2. ‘месо от сардела’ 4.2. +

15. sardinka – сардина
4.2. ‘месо от сардина’ 4.2. +

16. sele – прасенце
4.2. ‘месо от прасенце’ 4.2. +

17.1. sled’ – селда
4.2. ‘месо от селда’ 4.2. +

17.2. sled’ – херинга
4.2. ‘месо от херинга’ 4.2. +

18. ústřice –стрида
4.2. ‘месо отстрида’ 4.2. +

19. zajíc – заек
4.2. ‘месо от заек’ 4.2. +

4.3. метонимия: ‘действие, подобно на действието на животното’.

1. brouk – бръмбар

4.3. ‘тревожна мисъл’ 4.3. +

má brouky v hlavě има бръмбари в главата си

4.4. метонимии: ‘животното като мярка’.

1. kůň – кон

4.4. ‘животното като мярка’ = ‘конска сила’ 4.4. +

2. moucha – муха

4.4. ‘животното като мярка’ 4.4. +

= ‘най-слабата категория в спорта, категория муха’

4.5. метонимии: ‘артефакт с изображение на животното’.

Отсъствие на паралели.

ОНОМАСИОЛОГИЧЕН КАТАЛОГ НА СЕМАНТИЧНИТЕ ПАРАЛЕЛИ В
СИНХРОНИЯ

ЧЕШКИ – БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

ТЕМАТИЧНА ГРУПА “ЧАСТИ НА ТЯЛОТО”

2. номинативна метафора: ‘част на предмет / предмет, подобна / подобен по свойство (външно или функционално) на частта на тялото’.

1. brada – брада

2.1. ‘част на тялото на животно, 2.1. +
подобна на частта на тялото на човек’

2. čelo – чело

2.1. ‘предна част на предмет’ 2.1. ‘предна част на предмет’

čelo průvodu чело на колона

2.2. ‘почетно място на трапеза, дом’ 2.2. +

3. hlava – глава

2.1. ‘част на артефакт, по форма 2.1. +
и местоположение подобен на глава’

hlava hřebíku, šroubu глава на пирон, на болт

2.2. ‘част на естествен предмет, 2.2. +
по форма подобен на глава’

hlava svalů глава на мускул

2.3. 'част на хранителен продукт, по форма подобен на глава' 2.3. +

hlava zelí глава зеле

2.4. 'глава на книга' 2.4. +

4. hlavička – главичка

2.1. 'част на артефакт, по форма подобна на главичка' 2.1. +

špendlíková hlavička главичка на карфица

2.2. 'част на естествен предмет, по форма подобна на главичка' 2.2. +

hlavička salátu главичка лук

2.3. 'част от орган, по форма подобен на главичка' 2.3. +

5. hrdlo – гърло

2.1. 'част от артефакт, по форма подобна на гърло' = 'част на съд, по форма подобна на гърло' 2.1. +

hrdlo láhve гърло на бутилка

6. jazyček – езиче

2.1. 'част на механизъм, по форма подобна на езиче' 2.2. +

7. jazyk – език

2.1. 'част на изкуствен предмет, по форма подобна на език' 2.1. +

jazyk u boty език на обувка

2.2. 'част на естествен предмет, по форма подобна на език' 2.2. +

jazyk ohně език на пламък

2.3. 'морска риба, по форма подобна на език' 2.3. +

jazyk mořský морски език

8. koleno – коляно

2. 'част на тръба, по форма подобна на коляно' 2. +

9. kost – кост

2. (свързано зн.) 'тип украса, десен и др. във формата на рибена кост' 2. +

rybí kost рибена кост

10. kostra – скелет

2. 'част на артефакт, по форма и функция подобна на скелет' 2. +

lodní kostra скелет на кораб

11. kůže – кожа

2. 'част на растение, по положение подобна на кожа' 2. +

12. nerv – нерв

2. 'част от растителен лист, по форма подобна на нерв' 2. +

13. noha – крак

2. 'част на мебел, по функция подобна на крак' 2. +

nohy u stolu крак на маса

14. nos – нос

2.1. ‘част на самолет, плавателен съд, 2.1. +
по положение и функцията подобна на нос’

nos letadla, lodi ***нос на самолет, на кораб***

2.2. ‘част на обувка, по форма подобна на нос’ 2.2. +

nos boty ***нос на обувка***

15. ocas – опашка

2.1. ‘част на летателен апарат, 2.1. +
по форма подобна на опашка’

ocas letadla ***опашка на самолет***

2.2. ‘част на естествено летящо тяло, 2.2. +
по форма подобна на опашка’

ocas komety ***опашка на комета***

2.3. ‘част на движеща се колона 2.3. ‘част на движещо се тяло (влак, колона
от хора, по форма подобна на опашка’ хора и др.), по форма подобно на опашка’

ocas průvodu ***опашка на колона***

16. očko – оченце

2. ‘израстък на картоф, по форма подобен на оченце’ 2. +

17. rokožka – кожа (епидермис)

2.1. ‘част на растение, по положение подобна на кожа’ 2.1. +

18. rameno – рамо

2. ‘страна на геометрична фигура, 2. +
по форма подобна на рамо’

rameno trojúhelníka, rameno úhlu ***рамо на триъгълник, рамо на ъгъл***

19. ret – устна

2. ‘част от орган, по форма и функция подобна на устна’ 2. +

20. ruka – ръка

2. ‘артефакт, по форма подобен на ръка’ 2. +

ruce robotu ***ръка на робот***

21. tepna – артерия

2. ‘предмет, по форма и функция подобен на артерия’ 2. +

dopravní tepna ***транспортна артерия***

22. srdce – сърце

2.1. ‘вътрешна част на естествен предмет, 2.1. +
по положение подобна на сърце’

v srdci lesa ***в сърцето на гората***

23. srdíčko – сърчице

2.1. ‘артефакт, по форма и функция подобен на сърчице’ 2.1. +

zlaté srdíčko na řetízku ***златно сърчице (медальон)***

2.2. мн. ‘цвете с цветове във формата на сърчица’ 2.2. ед. +

дамско сърце

24. ucho – ухо

- 2.1. ‘част на съд, по форма подобна на ухо’ 2.1. +
ucho hrnce *ухо на гърне*
- 2.2. ‘част на игла, по форма подобна на ухо’ 2.2. +
ucho jehly *ухо на игла*
- 2.3. ‘част на шапка, по форма и функция подобна на ухо’ 2.3. +
ucho čepice *ухо на шапка*

25. ústa – уста

2. ‘част от артефакт, по форма подобен на уста’ 2. +
ústa děla *уста на оръдие*

26. útroba – утроба

2. ‘част на предмет, по форма и функции подобна на утроба’ 2. +

27. vlas – косъм (от коса)

- 2.2. ‘част от артефакт, по външен признак подобна на косъм’ 2.2. +
vlasý štětce *четка с тънък косъм*

28. vous – косъм (по лицето)

- 2.1. ‘част от тялото на животно, по форма и функция подобна на косъм’ 2.1. +
kočičí vousy, myší vousy *котешки, миши мустачки*

29. vousek – косъмче (по лицето)

- 2.1. ‘част от тялото на животно, по форма и функция подобна на косъмче’ 2.1. +
kočičí vousky *котешки мустачки*

30. zrodek – зародиш

2. ‘явление, по функция подобно на зародиш’ 2. +
= ‘начален етап на нещо’
zárodek zla, zárodek revolučního hnutí *зародиш на злото, на революцията*

31. zub – зъб

2. ‘част на инструмент, по форма подобна на зъб’ 2. +
zub pily, hřebene, vidličky *зъб на трион, гребен, вилица*

32. žebro – ребро

- 2.1. ‘част от артефакт, по положение подобна на ребро’ 2.1. +
žebro radiátoru *ребро на радиатор*

33. žilka – жилка

- 2.1. ‘част на растение, по форма и функция подобна а жилка’ 2.1. +
2.2. ‘част на животно, по форма и функция подобна на жилка’ 2.2. +

3.1.0. метонимия: ‘артефакт от частта на тялото’.

1. kůže – кожа

3.1.0. 'сурова или обработена кожа от животно' 3.1.0. +
kabelka z hovězí kůže чанта от телешка кожа

3.1.1. метонимия: 'ястие от частта на тялото'.

1. játra – черен дроб

3.1.1. 'ястие от черен дроб' 3.1.1. +

2. ledvina – бъбрек

3.1.1. мн. 'ястие от бъбреци' 3.1.1. +

3. prsa – гърди

3.1.1. 'ястие от частта на тялото' 3.1.1. +

4. střívko – чревце

3.1.1. (мн. ч.) 'ястие от чревца' 3.1.1. +

5. žebírko – ребърце

3.1.1. 'ястие от частта на тялото' 3.1.1. +

3.1.2. метонимия: 'част от дреха, назована по частта на тялото'.

1.1. chodidlo – стъпало

3.1.2. 'част от чорап, обувка, назована по
положението на стъпалото' 3.1.2. +

1.2. chodidlo – ходило

3.1.2. 'част от чорап, назована по положението на стъпалото' 3.1.2. +

2. koleno – коляно

3.1.2. 'част от дреха, назована по положението на коляното' 3.1.2. +

3. loket – лакът

3.1.2. 'част от дреха, назована по положението на лакътя' 3.1.2. +

4. pata – пета

3.1.2. 'част на чорап, обувка, назована по положението на петата' 3.1.2. +

5. prsa – гърди

3.1.2. 'част от дреха, назована по положението на гърдите' 3.1.2. +

6. prst – пръст

3.1.2. 'част от ръкавица, назована по положението на пръста' 3.1.2. +

7. rameno – рамо

3.1.2. 'част от дреха, назована по положението на рамото' 3.1.2. +

8. ramínko / raménko – раменце

3.1.2. ‘презрамка на дреха’ 3.1.2. –

9. záda – гръб

3.1.2. ‘част на дреха, назована по положението на гръба’ 3.1.2. +

3.2.0. метонимия: ‘състояние / свойство на частта на тялото’.

1. pleť – кожа (на лицето)

3.2.0. ‘цвят на кожата’ 3.2.0. +

lidé bílé, černé pleti хора с бяла, с черна кожа

2. tvář – лице

3.2.0. ‘външен вид на нещо’ 3.2.0. +

tvář města лицето на града

3.2.1. метонимия: ‘заболяване на частта на тялото’.

1. hlava – глава

3.2.1. ‘заболяване на главата’ 3.2.1. +

2.1. hrdlo – гърло

3.2.1. ‘заболяване на гърлото’ 3.2.1. +

2.2. krk – гърло

3.2.1. ‘заболяване на гърлото’ 3.2.1. +

3. játra – черен дроб

3.2.1. ‘заболяване на черния дроб’ 3.2.1. +

4. ledvina – бъбрек

3.2.1. мн. ‘заболяване на бъбреците’ 3.2.1. +

5. nerv – нерв

3.2.1. мн. **nervy** ‘заболяване на нервите’ 3.2.1. мн. **нерви** +

6. oko – око

3.2.1. ‘заболяване на очите’ 3.2.1. мн. +

7. plíce – бели дробове

3.2.1. ‘заболяване на белите дробове’ 3.2.1. +

8. srdce – сърце

3.2.1. ‘заболяване на сърцето’ 3.2.1. +

9. střevo – черво

3.2.1. ‘заболяване’ 3.2.1. (мн. ч.) +

10. ucho – ухо

3.2.1.мн.ч. ‘заболяване на ухото’ 3.2.1. +

11. žaludek – стомах

3.2.1. ‘заболяване на стомаха’ 3.2.1. +

12. žebro – ребро

3.2.1. ‘заболяване на частта от тялото’ 3.2.1. +

3.2.2. метонимия: ‘произход’.

1. krev – кръв

3.2.2. ‘произход’, ‘кръвно родство’ 3.2.2. +

3.3.0. метонимия: ‘част – цяло’: ‘човек, обозначен по частта на тялото’.

1. hlava – глава

3.3.0. ‘човек, обозначен по главата’ 3.3.0. +

2. krk – гърло

3.3.0. ‘част – цяло’: ‘човек, обозначен по гърлото’ 3.3.0. +

mít doma pět hladových krkú *имам въщи пет гладни гърла*

3. kost – кост

3.3.0. мн. *kosti* ‘част – цяло’: ‘тяло на човек’ 3.3.0. мн. +

4. obličej – лице

3.3.0. ‘част – цяло’: ‘човек, обозначен по лицето’ 3.3.0. +

5. ruka – ръка

3.3.0.1. ‘част – цяло’: ‘човек, обозначен по ръката’ 3.3.0.1. +

3.3.0.2. ‘част – цяло’: ‘човек като притежател’ 3.3.0.2. +

v soukromých rukou *в частни ръце*

3.3.0.3. ‘част – цяло’: ‘човек като носител на власт’ 3.3.0.3. +

v rukou státu *в ръцете на държавата*

3.3.0.4. ‘човек, обозначен по ръката като способен да окаже подкрепа’ 3.3.0.4. +

6. srdce – сърце

3.3.0. ‘част – цяло’: ‘човек, обозначен по сърцето’ 3.3.0. +

3.3.1. метонимия: ‘част – цяло’: ‘животно, обозначено по частта на тялото’.

Отсъствие на паралели.

3.3.2. метонимия: ‘част – цяло’: ‘друга част на тялото, обозначена по частта на тялото’.

1. nerv – нерв

3.3.2. мн. ‘част – цяло’: ‘друга част на тялото, 3.3.2. мн. +
обозначена по частта на тялото’ = ‘нервна система’
uklidnit si nervy *да си успокоя нервите*

3.4. метонимия: ‘дейност, свързана с частта на тялото’.

1. hlava – глава

3.4.1. (свързано зн.) ‘живот’ 3.4.1. +
přijít o hlavu *вземам му главата*
stálo ho to hlavu *това му струваше главата*
3.4.2. (свързано зн.) ‘ум’ 3.4.2. +

2. jazyk – език

3.4.1. ‘говорене’ 3.4.1. +
3.4.2. ‘маниер на изказване’ 3.4.2. +
3.4.3. ‘средство за разбиране’ 3.4.3. +
jazyk hluchoněmých, jazyk hudby *език на глухонемите, езикът на музиката*

3. krev – кръв

3.4.1. св. зн. ‘темперамент’ 3.4.1. св. зн. +
mít horkou, bujnou krev *имам горещца, буйна кръв*
3.4.2. св. зн. ‘убийство’ 3.4.2. св. зн. +
potřísnit si ruce něčí krví *изцапам си ръцете с кръв*

4. mozek – мозък

3.4. ‘умствени способности’ 3.4. +

5. přest – юмрук

3.4. ‘употреба на концентрирана сила’ 3.4. +
vládnout železnou přestí *управлявам с железен юмрук*

6. ruka – ръка

3.4.1. ‘почерк’ 3.4.1. +
3.4.2. ‘ръката като символ на труда’ 3.4.2. +
zlaté ruce *златни ръце*

7. srdce – сърце

3.4.1. ‘символ на чувствата’ 3.4.1. +
3.4.2. ‘душевен свят’ 3.4.2. +
3.4.3. ‘безстрашие’ 3.4.3. +

3.5. метонимия: ‘място, обозначено по частта на тялото’.

Отсъствие на паралели.

3.6. метонимия: ‘частта на тялото като мерна единица’.

1. hlava – глава

3.6. 'главата като мерна единица' 3.6. +
roční spotřeba na hlavu *годишно потребление на глава от населението*
výroba na hlavu *производство на глава от населението*

2. loket – лакът

3.6. 'мярка за дължина' 3.6. +

4. образна метафора: 'човек, охарактеризиран по свойство, приписвано на частта на тялото'.

1. hlava – глава

4.1. 'човек, който ръководи' 4.1. +
hlava státu, hlava rodiny *държавен глава, глава на семейство*
4.2. (свързано значение) 'човек като 4.2. +
носител на определени качества'
mít dobrou, bystrou hlavu *умна глава, глупава глава*

2. kostra – скелет

4.1. 'явление, по функции подобно на скелет' 4.1. +
kostra románů *скелет на роман*

3. mozek – мозък

4.1. 'лице/предмет, подобно/ен по функции на мозък' 4.1. +
mozek revoluce, organizace *мозък на организацията, революцията*
4.2. 'интелектуален потенциал' 4.2. +
odliv, únik mozků *изтичане на мозъци*

4. nerv – нерв

4. 'предмет/лице, по функции подобен/но на нерв' 4. +
nerv společnosti *нерв на организацията*

5. ruka – ръка

4.1. 'ръката като символ на власт' 4.1. +
vláda silné ruky, tvrdá ruka zákona *твърда, силна ръка, ръката на закона*
4.2. 'значим сътрудник' 4.2. +
On je má pravá ruka *дясна ръка*

6. srdce – сърце

4. 'лице/предмет, по функции подобен/на на сърце' 4. +
srdce státu *сърце на държавата*

7.1. vřed – цирей

4. 'отрицателно обществено явление' 4. +

7.2. vřed – язва

4. 'отрицателно обществено явление' 4. +